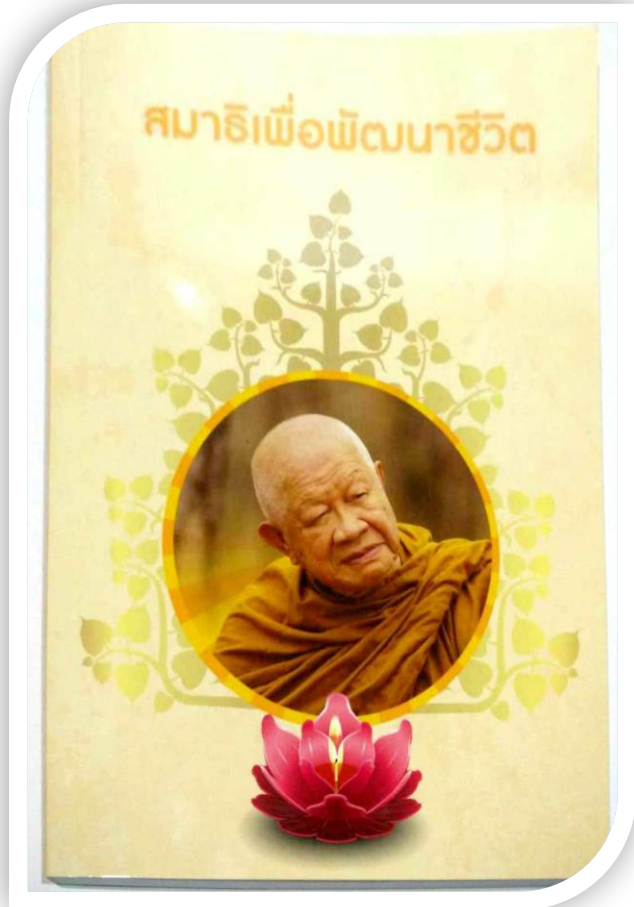

ตอนที่ 10

สิ่งที่ควรรู้เรื่องวิปัสสนา
และจุดมุ่งหมายของสมณะ-วิปัสสนา

หนังสือ สมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต

สมเด็จพระญาณวชิโรดม

1. สิ่งที่เราควรรู้เรื่องวิปัสสนา

จะกับบุคคล

ไม่ชัด
ก็ไม่ได้ชัด
อริ มาชัด/อริ มนุช
ละกัณห
ละกัณห
อริ มนุช

1.1 วิปัสสนาศึกษาเรื่องการกำจัดกิเลส

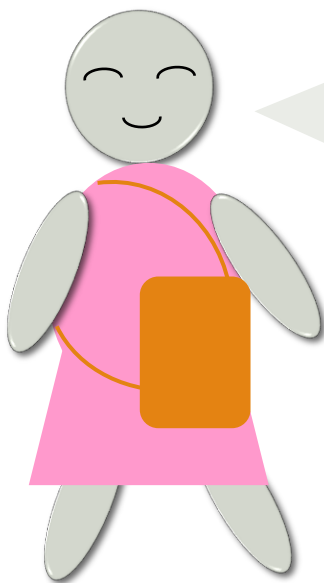
วิปัสสนา หนึ่งทรวงจ้ามกับโลก

วิปัสสนาเริ่มต้นด้วยความเห็นตรง
ข้ามกับโลก เช่น โลกว่าคนนี้สวย แต่
วิปัสสนาว่าไม่สวย คนเรามีแต่ขี้ เกิด
แล้ว ก็ แก่ เจ็บ ตาย เป็นต้น
วิปัสสนาจะเข้าหาความจริงเพื่อขจัด
กิเลส ๓ ตัว คือ โลภะ โทสะ โมหะ

1.2 วิปัสสนาและวิปัสสนาญาณ

ไม่ได้วิปัสสนาญาณ
ก็วิปัสสนาไม่สำเร็จ

ไม่เที่ยง
ทุกข์
ไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน

รู้ แต่มก

วิปัสสนา (ที่ไม่เกิดญาณ)
พูดเฉยๆ ไม่หยั่งลงไปเป็นญาณ

ไม่เที่ยง ทุกข์
ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

รู้ทั่วเห็นจริง

วิปัสสนาญาณ
เกิดญาณหยั่งรู้ความจริง

1.3 นิพพิทาญาณ

วิปัสสนาญาณ มี 9 ประการโดยมี “นิพพิทาญาณ (ความเบื่อหน่าย)”
เป็น 1 ใน 9 ประการ

1.4 วิปัสสนาเกิดขึ้นในยุคพระพุทธเจ้า

ที่เมืองพาราณสี ป่าอิสิปตน
^{๑๑.๒๖}
มฤคทายวัน พระพุทธเจ้าแสดง”
อนัตตลักขณสูตรซึ่งเป็นบทเฉพาะ
วิปัสสนาโดยแท้แก่ปัญจวคีย์ทั้ง 5
ปัญจวคีย์จิตถึงจุดพลังอำนาจและ
เกิดญาณแล้วจึงตอบคำถาม
พระพุทธเจ้าจากวิปัสสนาญาณจน
สำเร็จเป็นพระอรหันต์

2. จุดมุ่งหมายของสมาธิ-วิปัสสนา

2.1 จุดมุ่งหมายของสมาธิ

→ จุดประสงค์ ส: สมา + ส: ใจ หนึ่งจิต

จุดมุ่งหมายของสมาธิคือสร้าง
พลังจิตขึ้นมา พลังจิตเมื่อเกิด
แล้วจะสะสมอยู่ในใจไปเรื่อย ๆ
ส่งผลเป็นความอยู่เย็นเป็นสุข
 ฯลฯ

2.2 จุดมุ่งหมายของวิปัสสนา

จุดมุ่งหมายของวิปัสสนาคือ **ตัด**
กิเลสโดยสิ้นเชิง ไม่เกิด แก่ เจ็บ
ตาย อีกต่อไปแล้ว **ต้องใช้พลังจิต**
จากสมณะจึงจะสำเร็จ

✗ ราคะ..ความกำหนัดยินดี

✗ โทสะ..ความโกรธ

✗ โมหะ..ความหลง

ไม่ทำ
✗ เกิด แก่ เจ็บ ตาย *ชั่วช้า*

2.3 ประโยชน์ของสมาธิ

สำหรับนักเรียนนักศึกษา สมถะ (สมาธิ) มีประโยชน์อย่างมาก

1. มีทุนสำรองทางใจ

เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัว สังคม
ประเทศชาติ

2. สมองดี การเรียนดี

มีความคิดสร้างสรรค์

สรุป

1. สมณะเป็นการสะสมพลังจิต คือมีการสร้างพลังจิตควบคุมจิตไม่ให้จิตเกิดอคติ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบสูง ความมีเมตตา และสร้างสามัคคี สันติภาพและสุขให้แก่โลก
2. วิปัสสนาเป็นการศึกษาเพื่อเข้าหาความจริง เพื่อทำกิเลสให้หมดไป โดยใช้อุบาย อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เหมาะกับผู้มีความตั้งใจจริงที่จะพ้นทุกข์ พ้นโลก เป็นฆราวาสหรือนักบวช

เรื่อง สิ่งที่เราจะรู้เรื่องวิปัสสนา จุดมุ่งหมายของสมณะและวิปัสสนา//แผนผังสมณะ-วิปัสสนา

ข้อความต่อไปนี้ถูกต้องหรือไม่

1. จุดมุ่งหมายของสมณะคือการสะสมพลังจิต ✓
2. จุดมุ่งหมายของวิปัสสนาคือการเข้าหาความจริง เพื่อให้ได้วิปัสสนาญาณ ✓ ก็เพื่อตัดกิเลส
3. วิปัสสนาคือการรู้แจ้งเห็นจริง ✗ วิปัสสนาญาณ วิสังเกตรูป, วิสังเกตนาม, วิสังเกตสังขาร, วิสังเกตวิภังค
4. วิปัสสนาและวิปัสสนาญาณมีความหมายเหมือนกัน ✗
5. การเทศนาเรื่องวิปัสสนา ถือได้ว่าเกิดขึ้นครั้งแรก ณ สวนลุมพินี เมืองพาราณสี ✗ ๑๐ รปคณ มฤคทายวัน
6. นิพพิทาญาณ มีลักษณะคือ เป็นความเบื่อหน่ายที่เกิดขึ้นจริง แม้เพียงครั้งหรือสองครั้งก็ถือว่าใช่แล้ว ✗ ตัดเขาครอบ / หันกริไม่ถ่วง
7. รูปฌานประกอบด้วย ฌาน 1-8 ✗ 1-4
หวัชระ ฌาน ๑๐
8. จุดพลังอำนาจอยู่ที่รูปฌาน ✗ อยู่ที่รูปฌาน → ฌานที่ ๔ ฌานที่ ๘ ฌานที่ ๙ ฌานที่ ๑๐
9. การทำสมาธิในรูปฌาน จะเกิดการผลิตพลังจิต ✓ เพราะ ๑๐ กัดคตารมณ
10. การดำเนินวิปัสสนาสามารถดำเนินในรูปฌานได้ ✗ ๑๐ รูปฌาน